

opusdei.org

Historia Opus Dei: Wzrost

Fragment książki Historia Opus Dei (José Luis González Gullón, John F. Coverdale).

10-06-2022

19

Wzrost

EWOLUCJA LICZBOWA

W ciągu dwóch dekad, kiedy Alvaro del Portillo stał na czele Opus Dei, instytucja ta rozrosła się o 140% (45 700 członków), z 32 800 w 1975 roku

do 78 500 w 1994 roku [*]. Liczba kobiet wzrosła prawie trzykrotnie, z 17 200 do 45 900, a mężczyzn dwukrotnie, z 15 600 do 32 600. Wzrost ten był mniejszy w latach 1984-1994 (16 800) niż w latach 1975-1984 (28 900). Wolniejszy wzrost był szczególnie widoczny wśród mężczyzn, których liczba zwiększyła się o 12 400 członków w pierwszym dziesięcioleciu i o 4600 w drugim. Z kolei liczba kobiet wzrosła o 16 500 osób w pierwszej dekadzie i 12 200 w drugiej. Pod koniec rządów Del Portillo kobiety w Dziele stanowiły 58% wszystkich członków^[1].

W tych latach wyświęcono 873 kapłanów należących do prezbiteratu Opus Dei, w tym 31 przyłączonych. Liczba księży diecezjalnych należących do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża wzrosła o prawie 600 osób. Od 1983 r. seminarzyści,

którzy czuli powołanie, zgłaszali się, aby zostać aspirantami Stowarzyszenia Kapłańskiego i formować się w duchu Dzieła, ponieważ mogli się z nim związać dopiero po otrzymaniu święceń diakonatu^[2].

Było kilka okoliczności, które wpłynęły na tempo włączania się do Dzieła, niektóre związane z ewolucją społeczną i kulturową, inne z procesem wstępowania do Opus Dei. Z jednej strony, mniejsza liczba osób, które przyjęły celibat w Kościele, dotknęła również Opus Dei, począwszy od połowy lat osiemdziesiątych, a więc numerariuszy, numerarii pomocniczych i przyłączonych. Z drugiej strony, w 1979 roku Del Portillo zaznaczył, że jeśli nie ma rzeczywistej potrzeby, nie należy opóźniać daty włączenia do Dzieła tych, którzy złożyli prośbę o admisję i jeszcze mają wątpliwości co do

swojego trwania w instytucji. Po trzecie, w niektórych regionach wielu młodych ludzi, którzy prosili o admisję, nie zdecydowało się na włączenie do Opus Dei. Na przykład w Hiszpanii w latach 1983-1985 około 3400 kobiet złożyło prośbę o admisję, a 1700 z nich nie zdecydowało się pozostać, z czego 850 w ciągu pierwszych osiemnastu miesięcy^[3]. W tym przypadku znajdowali się oni w fazie wstępnego rozeznania, ponieważ oprócz tego, że nie wstąpili, w wielu przypadkach nie osiągnęli jeszcze osiemnastego roku życia.

Również w Hiszpanii liczba próśb o admisję jako numerariusz wśród uczniów szkół średnich utrzymała się na stałym poziomie. W roku akademickim 1981-1982 o admisję ubiegało się 172 studentów płci męskiej^[4], a w roku akademickim 1991-1992 o przyjęcie do Opus Dei 174 studentów^[5]. Z drugiej strony, w

drugiej dekadzie rządów Alvaro del Portillo liczba studentów znacznie spadła. I tak, w 1978 roku 208 studentów uniwersyteckich złożyło prośbę o admisję do Opus Dei w Hiszpanii, ale w roku akademickim 1991-1992 36 studentów poprosiło o przyjęcie do Dzieła w siedemnastu rezydencjach i dwudziestu dwóch ośrodkach dla studentów uniwersyteckich w regionie Hiszpanii^[6]. Trudności pojawiały się także w przypadku przyłączonych; na przykład w latach 1983-1985 w Hiszpanii 385 kobiet prosiło o admisję jako przyłączone, ale znaczna część z nich - 332 - nie kontynuowała później^[7]. Spadki te były istotne same w sobie, ponieważ wskazywały na ograniczenie działalności apostolskiej. Ponadto region ten dostarczył znacznej części numerariuszy, którzy zakorzenili Opus Dei w nowych regionach lub przenieśli się do innych regionów, aby współpracować w rozszerzaniu

ewangelicznych treści Dzieła^[8]. Z drugiej strony, Hiszpania potrzebowała rąk do pracy, aby kontynuować rozwój projektów apostołskich rozpoczętych przez tych, którzy byli już na emeryturze i chorowali lub zmarli.

Jeśli chodzi o numerarie pomocnicze, liczba tych, które prosiły o admisję, różniła się znacznie w zależności od regionu, zarówno ze względu na zasięg Opus Dei na danym terenie, jak i na postrzeganie - atrakcyjne lub nie - pracy w branży hotelarskiej i gastronomicznej. W Hiszpanii, Meksyku i innych krajach o dużej liczbie ludności wiejskiej takie kwalifikacje zawodowe stanowiły ważną opcję dla młodych kobiet, które chciały się dokształcić i opuścić obszary wiejskie, gdzie szanse i możliwości nie były zbyt duże. W tych warunkach stosunkowo łatwo było znaleźć zainteresowanych uczniów w ośrodkach kształcenia

zawodowego i rezydencjach oferujących szkolenia hotelarskie. Uczniowie otrzymywali wykształcenie ogólne i zawodowe, a w przypadku rezydencji pracowali w administracji w niepełnym wymiarze godzin^[9]. W tym czasie poznali bliżej ludzi i działalność Opus Dei, a niektórzy z nich odkryli swoje powołanie do Dzieła jako numerarie pomocnicze.

W 1978 roku 355 kobiet złożyło prośbę o admisję do Opus Dei jako numerarie pomocnicze; 129 w Hiszpanii, 78 w Meksyku, 35 na Filipinach, dziewięć w Argentynie i Brazylii, a pozostałe w innych regionach. Wiele kobiet, które początkowo zainteresowały się powołaniem numerarii pomocniczej, zmieniło zdanie z powodów osobistych lub z powodu sprzeciwu rodziców i przyjaciół. W dwunastu z dwudziestu ośmiu regionów, dla których dostępne są statystyki za rok

1978, liczba numerarii pomocniczych, które nie pozostały w Dziele, wynosiła nieco ponad jedną trzecią liczby tych, które prosiły o admisję. W Hiszpanii było to szczególnie skomplikowane, ponieważ ze 129 młodych kobiet, które poprosiły o admisję jako numerarie pomocnicze, 102 nie włączyły się później do Opus Dei^[10].

Ponieważ próby, które się nie powiodły, były znaczące, zarząd centralny Opus Dei zareagował na tę sytuację na kilka sposobów: wezwał ludzi Dzieła do praktykowania głębokiego życia wewnętrznego modlitwy i ofiary; poprosił o troskę o towarzyszenie duchowe i rozeznanie dotyczące każdego z rodzących się powołań; poprosił o staranną formację chrześcijańską i przekazywanie ducha Dzieła nowym powołaniom. To zadanie miało szczególny wymiar dla rad lokalnych ośrodków, które czasami były zbyt

młode, zbyt niedoświadczone i zbyt mało zdolne, by podjąć się tej odpowiedzialności^[11].

W niektórych regionach zaniepokojenie budziła duża liczba numerariuszy i numerarii pracujących w pełnym wymiarze godzin w zarządzaniu - w komisjach i asesoriach regionalnych, delegacjach - w radach lokalnych, w kolegiach dzieł korporacyjnych, w dziełach osobistych i w administracji domów. Choć praca w tych zawodach była wzbogacająca, w naturalny sposób zmniejszała liczbę tych, którzy wykonywali swój zawód gdzie indziej. W kilku przypadkach, zwłaszcza wśród kobiet, zjawisko to było nasilone. Na przykład w regionie Ameryki Środkowej tylko 10% numerarii pracowało w innych zawodach; w Peru - 14%; w Meksyku - 17%; we Włoszech - 22%; a w Hiszpanii - 36% numerarii i 66% numerariuszy (nie licząc w tym

ostatnim przypadku osób, które uczyły w ramach korporacyjnych inicjatyw edukacyjnych lub w niepełnym wymiarze godzin)^[12].

Dotyczyło to zwłaszcza numerariuszy. Zdecydowana większość supernumerariuszy i przyłączonych pracowała w tym samym zawodzie, który wykonywałyby, gdyby nie była członkiem Dzieła. Jednak, biorąc pod uwagę widoczność numerariuszy, ich wysoki udział w działalności instytucjonalnej stwarzał niebezpieczeństwo rozmycia rozumienia powołania do Opus Dei. Z tego powodu Asesoria Centralna wezwała regiony do poprawy tej sytuacji, tak aby więcej numerarii przynajmniej przez część swojego życia zawodowego wykonywało inne prace^[13]. Na razie jednak jedynym rozwiązaniem, jakie można było zaproponować, było zwiększenie liczby nowych numerarii bez

proporcjonalnego zmniejszenia ilości numerarii związanych z rządzeniem, administrowaniem ośrodkami i działaniami korporacyjnymi.

NOWE KRAJE

W chwili śmierci Escrivy ośrodki Opus Dei istniały w 32 krajach. W ciągu następnych dwudziestu lat dołączyło 21 kolejnych państw: Boliwia (1978), Honduras, Hongkong, Zair (Kongo) i Wybrzeże Kości Słoniowej (1980), Trynidad i Tobago (1981), Singapur (1982), Szwecja (1984), Tajwan (1985), Finlandia (1987), Republika Kamerunu, Republika Dominikany i Nowa Zelandia (1988), Makao (1989), Polska (1990), Czechosłowacja (1991), Węgry i Nikaragua (1992), Izrael i Indie (1993) oraz Litwa (1994)^[14].

Członkowie Opus Dei z całego świata starali się spotkać z obywatelami tych krajów, w których Dzieło nie było jeszcze obecne lub dopiero

zaczynało swoją działalność, w nadziei, że niektórzy z nich odnajdą w sobie powołanie do Opus Dei i pomogą rozwinąć je w swoich krajach^[15]. Jednak większość z tych, którzy rozpoczęli działalność Opus Dei w nowych krajach, stanowili obcokrajowcy. Hiszpania nadal zapewniała liczny personel, potrzebny do założenia Dzieła w nowych miejscach lub wzmocnienia jego obecności tam, gdzie liczba tubylców, którzy zgłosili się do przyjęcia, była niewielka. Na przykład w latach 1977-1985 nieco ponad trzystu numerariuszy wyjechało z Hiszpanii do innych regionów^[16].

W późnych latach osiemdziesiątych, na mniejszą skalę, sporo osób z regionu Filipin rozpoczęło inicjatywy Opus Dei w innych krajach azjatyckich i pomogło w ekspansji na innych kontynentach. Stąd w 1987 r. kobiety z Filipin z Dzieła

przygotowywały studentów uniwersytetu do wyjazdu do Australii, Stanów Zjednoczonych i Kanady^[17].

Zazwyczaj w danym kraju zaczynało się od ośrodka dla mężczyzn, a potem dla kobiet, aby księża mogli im doradzić, jak się urządzić, a także zapewnić opiekę duszpasterską. Tam, gdzie było to możliwe, w grupie początkowej znajdowała się przynajmniej jedna osoba z danego kraju, np. Fernanda Mallorga, Dominikanka, która poprosiła o admisję w Barcelonie w 1959 r., a w 1989 r. rozpoczęła działalność Dzieła w swojej ojczyźnie^[18]. W każdym razie unikano sytuacji, w której cała grupa miałaby być jednej narodowości. Początkowo spotkania w ośrodkach ograniczały się do spotkań i konferencji - niekiedy z udziałem znanych profesorów i specjalistów - medytacji i dni skupienia, a także do

indywidualnego apostołstwa
każdego. Później ludzie z Dzieła i
współpracownicy myśleli o innych
projektach, takich jak dom
rekolekcyjny, centrum kształcenia w
zakresie prowadzenia gospodarstwa
domowego, szkoła językowa, szkoła
podstawowa i średnia.

Ci, którzy mieli sprawić, że Dzieło
zaciełkuje w innym kraju, spędzali
kilka dni w Rzymie z prałatem i
dyrektorami centralnymi, aby
przygotować się do zbliżającej się
przygody, która ich czeka. Alvaro del
Portillo nalegał, aby pielęgnowali
intensywne życie wewnętrzne,
polegające na modlitwie i
poświęceniu ofiarowanym Bogu.
Czasami dawał im obraz Matki Bożej
do pierwszego otwartego ośrodka i
zachęcał do korzystania z Jej
wstawiennictwa^[19]. Członkowie rad
centralnych zaproponowali im
pewne działania apostołskie, które
mogliby podjąć, a także zachęcili do

optymizmu w obliczu początkowych trudności.

Geograficzna ekspansja Opus Dei w tych latach wiązała się z długoterminowym zobowiązaniem do zapewnienia wsparcia osobowego i finansowego. W wielu przypadkach istniały niewielkie szanse na to, że nowe placówki staną się samowystarczalne, zarówno pod względem finansowym, jak i kadrowym, w ciągu następnych dziesięcioleci. Było to prawdziwe wyzwanie, które Del Portillo podjął z pełnym przekonaniem.

W większości krajów, w których Opus Dei założyło swoje pierwsze ośrodki w czasach Alvaro del Portillo, istniały wielkie wyzwania, ale były też kraje, które ułatwiały realizację projektów. Czasami ludzie mieli wcześniej kontakt z Opus Dei w innych miejscach. Na przykład kilku byłych mieszkańców Netherhall

House - akademika dla studentów w Londynie - pochodziło z krajów Wspólnoty Narodów i pomagało w wynajmowaniu i urządzeniu mieszkań, znajdowało oferty pracy i poznawało nowych ludzi^[20].

Czynniki wpływające na decyzję o otwarciu ośrodka Opus Dei w danym kraju w danym czasie były różne. W niektórych przypadkach jeden lub kilku żonatych członków Dzieła udawało się tam z powodów zawodowych lub innych i zaczęło szerzyć ducha Opus Dei wśród swoich kolegów i przyjaciół^[21]. Przy innych okazjach przedstawiciele hierarchii kościelnej prosili Dzieło o udanie się do ich diecezji^[22].

Wiele miejsc, w których Opus Dei rozpoczęło działalność w latach osiemdziesiątych i na początku lat dziewięćdziesiątych, stanowiło szczególne wyzwanie. Pod względem kulturowym bardzo różnili się od

narodów ojczystych, a proces zakwaterowania mógł być zniechęcający. Języki były nie tylko różne, ale w wielu przypadkach niezwykle trudne do nauczenia. Uzyskanie wizy i pracy było często trudne^[23]. Z wyjątkiem Wielkiej Brytanii i Japonii, przed 1975 rokiem ośrodki Opus Dei powstały w krajach, w których Kościół katolicki był silnie obecny. W ciągu następnych dwóch dekad ośrodki zostały otwarte w ośmiu miejscach, gdzie katolicy stanowili zdecydowaną mniejszość: w Izraelu, Indiach, Hongkongu, Singapurze, na Tajwanie, w Makao, Szwecji i Finlandii.

Dlaczego Opus Dei zostało założone na tych szerokościach geograficznych? Izrael był odpowiedzią na długoletnie pragnienie założyciela, aby być obecnym w Ziemi Świętej. Indie, drugi co do wielkości kraj na świecie,

były po prostu zbyt ważne, by je ignorować, nawet jeśli katolicy stanowili tam mniej niż 2% ludności. Hongkong, Singapur, Tajwan i Makao były tętniącymi życiem miejscami w Azji i osoby posługujące się językiem angielskim mogły się tam dobrze odnaleźć od samego początku, choć aby stać się częścią społeczeństwa i mieć prawdziwych przyjaciół, trzeba było nauczyć się kantońskiego lub mandaryńskiego. Del Portillo i dyrektorzy centralni postrzegali te cztery kraje jako ważne same w sobie, a ponadto jako przyczółek do prowadzenia działań w Chinach.

Od 1984 r. członkowie Opus Dei na Filipinach i w Australii myśleli o otwarciu centrum szkolnictwa wyższego w mieście Zhuhai, w którym znajduje się specjalna strefa ekonomiczna, lub w Guangdong (Kanton), położonym w południowych Chinach, obok Makao. Po intensywnych kontaktach z

lokalnymi urzędnikami państwowymi i władzami akademickimi okazało się, że chociaż popierają oni projekt i deklarują wolność religijną i konieczną autonomię, nie mogą dać pisemnych gwarancji, ponieważ uzyskanie niezbędnych pozwoleń z Pekinu byłoby bardzo trudne^[24].

Na początku lat 90. włoskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz Istituto per la Cooperazione Universitaria (ICU) - włoska organizacja pozarządowa, w której skład od początku wchodził członkowie Opus Dei - opracowały w Kantonie projekt z zakresu inżynierii utrzymania ruchu. OIOM zorganizował transfer włoskich i innych ekspertów, którzy pracowali z chińskimi naukowcami na Uniwersytecie w Kantonie, oraz stworzył rezydencję uniwersytecką. Ponieważ komuniści odmówili zgody na budowę kaplicy katolickiej,

rezydencja pozostała w rękach uniwersytetu, a projekt został przerwany.

W krajach nordyckich katolicy stanowią mniejszość w porównaniu z luteranami i wysokim odsetkiem mężczyzn i kobiet, którzy nie wyznają żadnej religii. Na przykład w przypadku Finlandii członkowie Dzieła przybyli w sierpniu 1987 roku. Z pomocą małżeństwa Aalto założyli oni w Helsinkach centrum kultury Bulevardi Foorumi, a kilka miesięcy później kobiety z Dzieła założyły centrum Vanha Puisto. Od początku byli zaangażowani w dialog ekumeniczny i mieli współpracowników Opus Dei, którzy byli luteranami. Pierwszym, który zbliżył się do Dzieła, był lekarz Seppo Rotinen, który zetknął się z nim podczas studiów w Wiedniu, a w 1991 r. o przyjęcie poprosiła Finka Elisabeth Clement^[25].

Po upadku muru berlińskiego w 1989 r. rozpadły się komunistyczne reżimy Związku Radzieckiego i jego europejskich satelitów. Niektórzy członkowie Opus Dei wyjeżdżali do tych krajów sporadycznie, a począwszy od 1986 r. - na letnie obozy pracy organizowane w Polsce przez domy studenckie prowadzone przez Opus Dei. W listopadzie 1989 r. Dzieło rozpoczęło swoją działalność w Polsce dzięki biskupowi szczecińskiemu, księdzu Kazimierzowi Majdańskiemu, który gościł księży numerariuszy Stefana Moszoro i Rafaela Morę w seminarium duchownym swojej diecezji. Kilka miesięcy później przybyli świeccy mężczyźni i kobiety, a ośrodki Opus Dei zostały otwarte w Warszawie i Szczecinie. Początki w Czechosłowacji (1991) i na Węgrzech (1992) zostały zapoczątkowane przez Komisję i Asesorię Regionalne z siedzibą w Austrii^[26].

[*] Kiedy założyciel zmarł w 1975 roku, biura informacyjne Opus Dei podawały, że do Dzieła należy 60 000 osób. Liczba ta uwzględniała zarówno członków instytucji, jak i osoby, które często uczestniczyły w działaniach formacyjnych Dzieła.

[1] Dane statystyczne pochodzą z pięcioletnich sprawozdań wysyłanych przez Prałaturę Świętego Krzyża i Opus Dei do Stolicy Apostolskiej, w AGP, seria E.4.1.

[2] Por. dane zaczerpnięte z materiałów przygotowanych na Kongres Generalny Opus Dei w 1984 roku, w AGP, seria D.2 i AGP, seria I.4, 1136.

[3] Por. "España, dane na 31-XII-1985", w AGP, seria Q.1.9, 2-12.

[4] Por. H 1967/82 i H 179/92, w AGP, seria G3.2.2, 3152.

[5] Patrz H 179/92, w AGP, Seria G3.2.2, 3151.

[6] Patrz uwaga 2252/89, w AGP, Seria G3.2.2, 3151, H 179/92, w AGP, Seria G3.2.2, 3151, oraz H 179/92, w AGP, Seria G3.2.2, 3151.

[7] Por. "España, dane na dzień 31 grudnia 1985 r.", w AGP, seria Q.1.9, 2-12.

[8] Dane pochodzą z materiałów przygotowanych na spotkanie wikariusza w Hiszpanii z prałatem Opus Dei, w AGP, seria Q.1.9, 11-1.

[9] Raport przygotowany dla Przewodniczącego Generalnego przez Asesorię Centralną odpowiedzialną za apostolstwo numerarii pomocniczych w 1978 roku, w AGP, seria R6.2.1.

[10] Idem.

[11] Idem. Dokładna analiza dokumentacji w AGP byłaby konieczna, aby dowiedzieć się, w jaki sposób dyrektorzy centralni badali ewolucję życia społecznego, kulturalnego i religijnego, która, oprócz innych aspektów, miała wpływ na proces rozeznawania powołania. Na przykład, na Kongresie Generalnym w 1992 roku stwierdzono, że "z powodu ogólnego braku formacji młodzieży w większości krajów, należy z wielką troską podchodzić do kwestii wyboru i formacji nowych powołań" (AGP, seria D.1). Jak zobaczymy - na przykład w zmianach zaproponowanych na Kongresie Generalnym Opus Dei w 2002 roku - podejścia te zostały dogłębnie zweryfikowane kilkadziesiąt lat później.

[12] Por. "Trabajo profesional de las Numerarias", w AGP, seria R4.3, 1-2;

Comisión de Servicio en España,
1980, w AGP, seria E.2.1.

[13] Obwieszczenie ogólne, 165/91 (30
grudnia 1991), w AGP, seria Q.1.3,
14-92.

[14] Por. Carlo PIOPPI, "Verso le aree
marginali del cattolicesimo
contemporaneo. La diffusione
internazionale dell'Opus Dei sotto la
guida di Álvaro del Portillo (I)",
Studia et Documenta 9 (2015) 101-143.

[15] Nota 253/84, w AGP, seria E.1.3. W
nocie zaprasza się osoby z Korei
Południowej, Tajwanu, Singapuru,
Malezji, Indonezji i Nowej Zelandii.

[16] "España, dane z 31-XII-1985", w
AGP, seria Q.1.9, 2-12.

[17] Sprawozdanie delegata z Filipin,
4-V-1987, w AGP, seria Q.2.2, 1-5.

[18] Isabel Pareja Roldán, "Comienzos
en República Dominicana (marzo

1989-1994)", VI-2016, w AGP, seria U.2.1, 5-94.

[19] Javier MEDINA BAYO, Álvaro del Portillo, o. c., str. 568.

[20] Por. James PEREIRO, "Netherhall House, Londyn (1960-1984): The Commonwealth dimension", *Studia et Documenta* 5 (2011) 13.

[21] Por. AGP, seria M.2.1, 33-2 (Trynidad i Tobago); Isabel Pareja Roldán, "Comienzos en República Dominicana (marzo 1989-1994)", VI-2016, w AGP, seria U.2.1, 5-94.

[22] Por. AGP, seria M.2.1, 38-1-1 i 2 (Polonia).

[23] Por. badania przed rozpoczęciem działalności w Polsce i Singapurze, odpowiednio w AGP, seria M.2.1, 38-1-1 i AGP, seria M.2.1, 3-33.

[24] Por. AGP, seria M.2.1, 35-1-1.

[25] Na początku nowego stulecia dobudowano dwie rezydencje uniwersyteckie - jedną męską i jedną żeńską - a w 2011 r. dom rekolekcyjny Malminharju nad brzegiem jeziora. W 2016 r. święcenia przyjął Oskari Juurikkala, pierwszy fiński kapłan prałatury Opus Dei. Wywiad elektroniczny przeprowadzony przez autorów z Raimo Goyarrolą, 6-X-2020 (Goyarrola jest księdzem prałatury Opus Dei, mieszka w Helsinkach). Por. <https://opusdei.org/es-es/article/ecumenismo-finlandia-luteranos-catolicos/> (ostatnia konsultacja 12-XII-2020).

[26] Carlo PIOPPI, "Prima o poi le mura costruite con la violenza crollano da sole. Mons. Álvaro del Portillo, la fine della Cortina di Ferro e la diffusione iniziale dell'Opus Dei nei paesi dell'Europa centroorientale", w: P. GEFAELL (red.), *Vir fidelis multum*

laudabitur, vol. 2, EDUSC, Rzym 2014,
str. 227-249.

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://opusdei.org/pl-
pl/article/historia-opus-dei-wzrost/](https://opusdei.org/pl-pl/article/historia-opus-dei-wzrost/)
(09-04-2026)